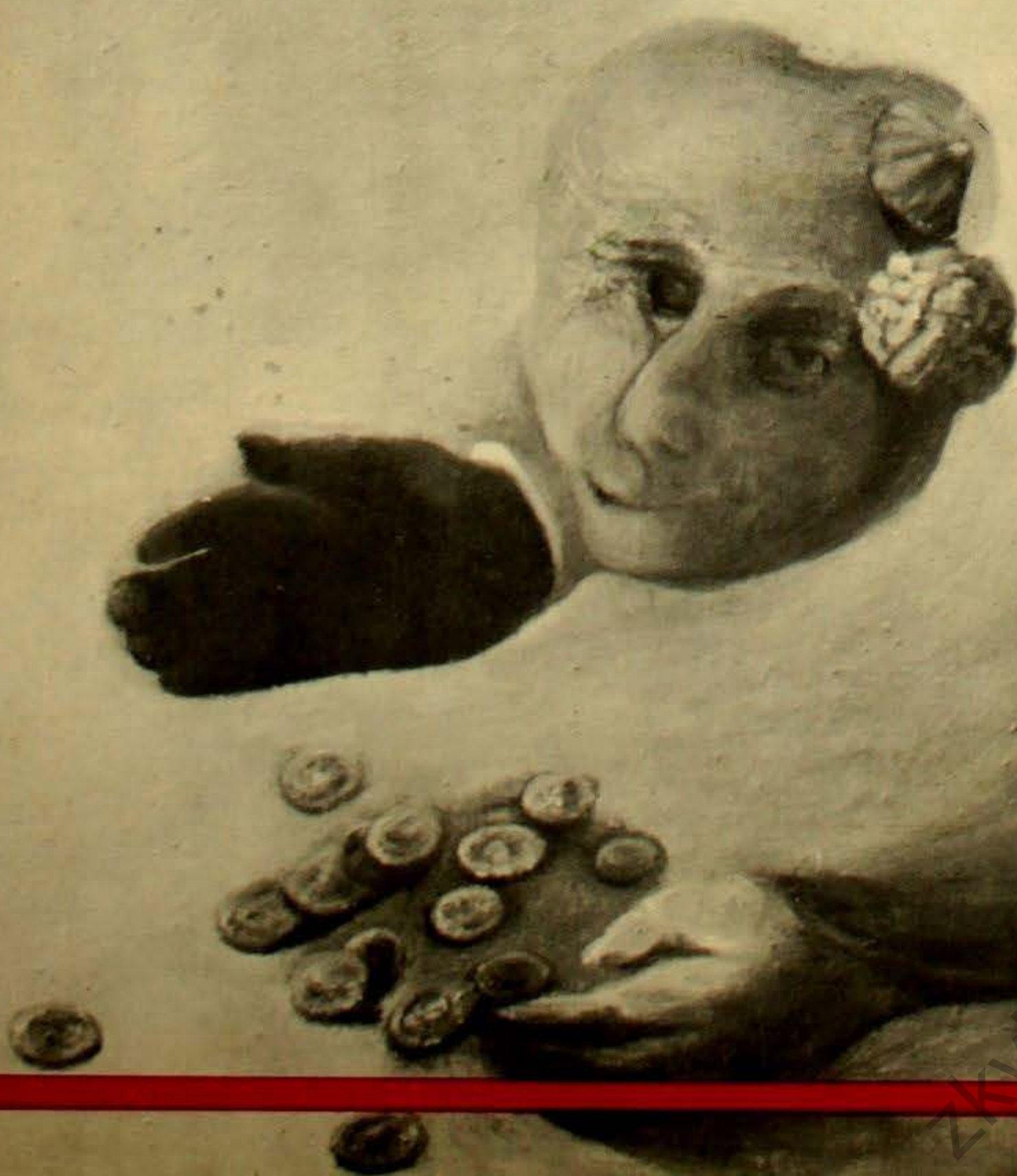

**VOJISLAV
SEKELJ**
poljubac
izdaje

Vojislav Sekelj

POLJUBAC IZDAJE

Po Sekelju, Judu je stvorio, zapravo aktivirao sâm Isus, svojim izborom, svojom vokacijom, Juda je, dakle, dijalektički proizvod Isusove sudbine. Juda je antipod Isusa i jedan bez drugog ne bi ni postojali. Akcija izaziva reakciju. A Isus je izazvao Judu, kako pesnik kaže, zato što nije bio samo čovek, što nije bio „jedan od naših”. Ovo bi, ukratko bio prvi plan knjige, onaj biblijski. Drugi plan je savremeni, aktuelni. U ovom kontekstu može se povući i jedna analogija pesničke vokacije uopšte sa vokacijom Isusa, izražena u pesmi „Godina prva izgubljeni put”. Ova pesma je u celini ars poetica Vojislava Sekelja. Ovoj, kažimo uslovno, „muškoj”, „asketskoj” pesmi o pesničkoj vokaciji suprotstavljenja je jednostavna, lepa, tragično intonirana pesma „Godina sedma oproštajni put” (koju kao da govori Marija). Treći plan knjige, stavljanjem Isusa i Marije iz Magdale u pesnički fokus, razmatra odnos muško—žensko. Ova dihotomija izražena je, pre svega, različitim doživljavanjem vremena. Po Sekelju, naime, za muškarca su relevantni prošlost i budućnost, s obzirom da on živi za ideje, za stvaralaštvo, a za ženu pak, bitna je sadašnjost, jer je ona prirodno biće čvrsto ukorenjeno u materijalni svet. Vojislav Sekelj u knjizi „Poljubac izdaje”, sa znatnom dozom ironije pokušava da reši poetsku kvadratu četiri kruga života odnosno

Slikovitost teme Judine izdaje Sekelj interpretira više riječju — pojmovno i konkretno — negoli vizualno i slikovno. To jest autor iz jezika, iz unutrašnjeg bića jezika sugerira mogućnosti i konotacije izdaje sve do najsuptilnijih metoda i perverzija koje je izmislila moderna civilizacija. Varke, zablude, veliki korak epohe, unazad. Juda u Sekeljovoj lirskoj interpretaciji nije samo doušnik i izdajnik već i ljudsko biće koje svijet motri i promišlja u složenosti, nijansama i paradoksima koji ga užasavaju i čine nemoćnim.

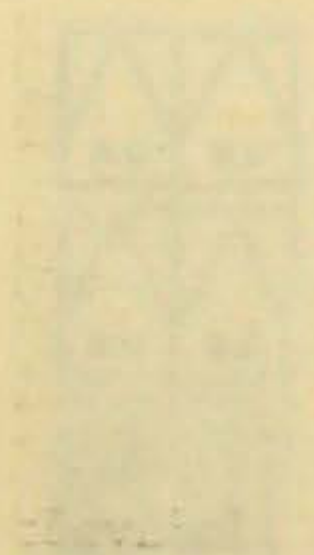
Petko Vojnić Purčar

7000

VOJISLAV SEKELJ: POLJUBAC IZDAJE

VOJISLAV
SEKELJ
POLJUBAC IZDAJE

IZDANA
U
BEOGRADU
1957. GODINE

IZDANA U
BEOGRADU
1957. GODINE

zkvh.org.rs

Recenzenti:

PETKO VOJNIĆ PURČAR

PETAR VUKOV

Izdavač:

NIO „SUBOTIČKE NOVINE”

**VOJISLAV
SEKELJ
poljubac izdaje**

Poezija

OSVIT
SUBOTICA

1989.

VOLISLAV
SEKEL

pojujace izdaje

*S ružom poljupca
u srcu
posvećujem uspomeni na svoju
dragu mamu.
Počivala u miru
u Kerskom groblju.*

Uvodno pjevanje godina nulta

U početku
bijaše riječ
i riječ bijaše kod Boga

(rani radovi ili cvijeće zla)

poslije riječi ostajem bez teksta
bez radova zla
ostajem bez molitve
bez krika i bijesa
nijem osupnut prazan i sam
a misao jedna kao bauk mladi
suludo glavom kruži

znači vječna moć riječi
moć poljupca
moć ništavnosti
ipak negdje malo postoji
ipak u tragovima negdje malo
makar u meni

a doći će i bit će vrijeme
ispunjenja riječi
i neobećanih obećanja
kada vremena izvan pokore i grijeha
biti neće

o blaženi maleni zabludjeli
o ljubljani

tako znači počinje
grešni krug prvi
krug zrelog kreča
kvadratura vrenja.

Otac mu je bio tesar
heretici vele
majku nije ni imao
sam je bio lutalica
opsenar boem pjesnik
nepopravljivi maštar
a pomalo i genijalni ribar
vjerom je lovio lovinu
o ulovu teško
da će ovdje moći
zborati biti
možda na kraju riječi
možda na kraju balade
o lovinu o lovu
o ljubavi
o molitvi i izdaji.

Godina treća

Da li je bio sanjar
lijenčina boem pjesnik
svetac bog duh
trojedini
ili tek razmetni sin
možda disident
teško je a i nepotrebno reći
ništa ne upućuje ni protiv ni za
i to je pravi misterij
a ne uskrsnuće
ako je čovjek već bio ovdje
usput
uz takva oca
vrline mane
ideologiju molitve i milosrđe
što ne bi malo i uskrsnuo
sebe radi nas radi
svejedno
što
koga uskrsnuće još uzbuđuje
koga
a i čemu mučno ponavljanje
takozvanog života u smrti
čemu.

Godina četvrta

Ako je bio ovdje
hodao obalom jezera
brodio morima
i lovio na suhom
ako je već bio ovdje
ako je onaj koji je
mogao biti
i koji jeste
što ne bi bio
malo i vino
malo krik
malo grč
malo kruh i škrgut
malo plač
mnogo ljubav
ta ipak je bio
tek samo bog.

Godina peta

Nešto više
političke moći
dijalektičke dogme
knjiške zabune
u novije vrijeme
u svijet
u svijest
u molitvu
i svjetlost
jednom riječju
u riječ i razum
unosu jedan ministar
u vladi jednog generala
dočim piše
Isus je možda
ipak malo uskrsnuo
možda ipak malo.

*Nove činjenice otkrivene
jedne noći bez mraka
(sve je bilo u plamenu
neki vele gorela je i vatra)
policajskim metodama
čitanja sa palimpsesta
tajno nađenog
između korica molitvenika
jedne od marija
nedvojbeno ukazuju
da je za života bio grešan
da je bio više čovjek
nego što je u ono
oskudno vrijeme
i sam gospodin bog
inače dobri babo njegov
podnijeti mogao
više čovjek
nego bog.*

Ostaju mrlje vina u krvi
ostaju
a nađeni su
i tragovi krvi u vinu
nađeni
a nemoguće je ipak
ustvrditi
granicu molitve moći
niti težinu djela riječi
jer aljkavi vojnici
nemarni vojnici
bacanjem kocke
dokinuše slučaj
pokvariše sve
pomrsiše konce
pometoše tragove
i uz nove prilježnice
razdijeliše haljine
haljine njegove.

Godina osma

U naponu snage
u času nepomućene moći
nepromišljeno
ne vodeći dovoljno računa o sebi
krenuvši grlom
ne molitvom i vjerom
golorek u avanturu
zemlje i neba
oca i sina
tijela i duha
kada je znao
morao je znati
(uz takvog doušnika)
što znači
među jednakima
biti jednak
i slobodan
biti bog i biti sam
već uplašen
na kraju križnog puta
a na putu kradomice
upita mariju
zašto zašto
i čemu suluda lutrija octa neba
vina krvi i kruha
čemu
zemljo budi jednom so života so soli
moje soli.

Vojnici
dobri vojnici
jedne pijane noći
dragi vojnici
puni vina
pospani vojnici
nježni vojnici
kocku bacaše
kraj krvavih
gležnjeva njegovih
eto tako
te noći
postupahu oni
haljina radi.

Povjerova
u tihi smiraj dana
jednom u ovozemaljskom životu
povjerova u život bez vjere
u smrt
blago povjerova
i dušom i tijelom
povjerova u
raspeće
a ni tijelom
ni duhom
ne povjerova
te ozvezdane noći
u njeno
uzvišeno međunožje
bože
zašto ga u tom ljubljenom času
ostavi.

Godina druga ini put

*Sve se dogodilo po
unaprijed utvrđenom sljedoredu
propusta protokolarnih
nije smjelo biti
a dogodilo se
dogodilo se
tako kako se dogodilo
odmah tu
iza ili ispred
poljupca
u ovisnosti
da li dolazite
sa strane živih
ili sa strane
blaženo mrtvih
znači odmah tu
iza ili ispred
cjelova.*

Godina treća drugi put

Molio je mnogo i više
televizija nije postojala
a molitva vječnosti
i mili zakoni prolaznosti
već su bili dobro izmišljeni
čovjek njegova kova
nečim se baviti mora
danas ne možemo moliti
zdravo marijo milosti puna
itd
ne možemo
drugi zakoni ništavila važe
i nova vjerovanja
uz stare ideologije
nutrinom mozga kruže
a onda
onda davno
u ona oskudna vremena
molio je više i mnogo
ta bio je tek jedan od naših
profesionalac je bio
priznati se mora
ali ne karijere radi
ne mržnje radi
već iz ljubavi
iz milosrđa
on je bio on
tek u času smrti
kad uzviknu
bože, bože što me
ostavi.

Po nekoj teoriji
recimo po specijalnoj teoriji relativiteta
danas možemo bez većih obaveza
napisati
onda davno
u vremena davna
televizije nije bilo
niti je selotejp postojao
i nije
mada je lijepka bilo
ta liječio je gubave
podizao mrtve
a činio je i veće čini
moglo se reći
naš je jedan je od nas
a ne poncije uz to i pilat
s onim nadasve glupim
ecce homo
koga to zanima
i koga je to ikada zanimalo
koga
uz televiziju selotejp
i spoznaju da je on on
gomila bi se u miru razišla kućama
moglo se lukavstvom uz manju žrtvu
doskočiti ocu
pomoći sinu
da u miru
dočeka mladost
sijedu.

Vičete uglas
bio je trik
opetujete do besvijesti trik trik
bio je trik
s gubom, slijepima
vinom i vodom
morem i grobom
ribom i kruhom
i ono s nedužnim elazarom
vičete glasom neprespavane mržnje
trik
razumljivo
dozlaboga razumljivo
blaženo širim ruke
bože moj bio je trik
u tome i jeste stvar
poslužiti se trikom
jednom u tisuću godina
u pravi čas poslužiti se trikom
a zar je i ono s križom
i na križu trik
ponovo pitam
a i ono s majmunima i drvetom nije trik
korak prirode u nepoznato u neprovjereno
u neizvjesno u materinu
trik nego šta
trikom se poslužiti
prije i poslije trika trikom
ali ne i u času izbora.

Godina šesta ponovljeni put

General čvrstim korakom
prilazi ponciju pilatu
i oni se
u duši u očima u ušima
mlitavom mržnjom rukuju
svijeta radi, povijesti radi
kamera snima sve u gro planu
pranje ruku poljubac
pozdrav gomili
alabasterni osmijeh
očito vojska je uznaprijedovala
i njoj su potrebne misterije
i njoj su potrebne žrtve
vjernost se ipak najbolje čuva
pravim izdajama
a mir
starim dobrim
prijetnjama.

Godina sedma izazovni put

Dok jedan od dvojice
tijelom miriše zlo
i u sebi opetuje
bože bože bože
pomozi oprostí skrati
drugi na sav glas
preklinje kune psuje i više
tropa tropa
ničeg nema ničeg
pa ni ničeg nema
ni istine ni laži
ni zemlje ni neba
ni raja ni rebra
ni oca ni sina
postoji samo moja bol
samo moja patnja
što bol i žal za ničim
nije jača i veća
a treći
samo srednji a već treći
dostojanstveno visi
i nijemo šuti
pun sebe i neba on šuti
dok krv niz rebra
curkom curi.

Godina osma nevin put

I dok je prvi vjerovao
u uskrsnuće u ljubav
u poljubac
drugi nije imao kud
bio je smrtnik
bez vjere nade molitve i spasa
a pomilovan
razbojnik je bio očajnik kleti
napušten od oca žene majke
sina jedinca ljubavnice
sam u životu u grobu
sam u smrti
a ipak je hrabro s križa nebu
sasuo skresao riječi
ove riječi
lažove lopove bijedo
ničeg nema
po tko zna koji put
u ovom životu ničeg nema
ni molitve ni pjesme
ni poljupca ni srebrnjaka
ni boga ni mene
sve je taština nad taštinama taština
a onda se sa zemlje pocijepao smijeh
onih koji još jesu krik gline
i bijes pjene.

Godina deveta zaobilazni put

Nakon milenija
čovjek kompjuterom
otkriva trik
politički trik
dakako s okusom neba
ali ne i prijevaru
pa zaključuje
umro bi kao čovjek
farizej ili carinik
cogito
zaboravljen nepopravljivo smrtan
daklem
ergo
s kostoboljom paradentozom
sum
ali kao čovjek
možda u krevetu
ili na putu
u svakom slučaju zapisujem
mislim dakle ipak malo jesam
ipak malo jesam u nisam
mislim kao čovjek
dok ovo zapisujem.

Godina prva deseti put

A ipak ipak
oprostio je svima
u času odlaska
shvati i vjernog izdajnika
a jedinog pravog učenika
tog judu iškariotskoga
oprostio je svima
tesaru grnčaru
glavarima političarima
ljevici i desnici
liberalnim republikancima
rojalistima i drugim inima
i čovječnici i čovjeku
muškarcu i ženi
a neki zlobnici tvrde
i meni (neka im bude)
a vele da je imao i vremena
za luckastog macdonalda kamermana
koji se isuviše približio
koji se kamerom kurčevito pripio
ne vjerujući očima ušima nogama i prstima
ne vjerujući sebi
oprostio je sve i svima
i tako ostavio nas bez nade vjere i utjehe
da lutamo bez grijeha u prazno
a zašto i ne bi bio je bog.

Godina druga drugi put

I ljubav boga
oca
prema bogu
sinu
granica u tijelu
ima
molitva dim
otac duh i sin
užas bijeda i krik
a tek miris blag.

Godina treća neponovljivi put

Ti
ti koji si govorio ljubav
koji si o ljubavi iz dubine davnina
rekao sve
što se već u tim prilikama
i sa križa
već o ljubavi može reći
sve ljudski
ti koji jesi u ljubavi
koji jesi ljubav
kao čovjek čovjeka
u prolazu bez mržnje tek onako pitam
vjeruješ li još u ljubav
u spas putem ljubavi
vjeruješ li u malene
u svoje malene
pita zemaljski stvor
nebeski crv
šutiš dakako da šutiš
ostavio si mariju
a da nećeš nas
obilježen si poljupcem
znamo se od iste smo puti
od istog rebra
sline i sluzi
u zemaljsku promenadu odaslati
u nebeskom crvljevstu
kao testere na tuđoj ljubavi
procvali.

Godina četvrta kvadratni put

Bio je genije
za ostale supe pouzdano se ne zna
vele nije došao čuda činiti
u čuda bez vjerovanja
vjerovao i nije
a u njega vjere
podosta bijaše
ne može se poreći
bio je genije
nekoć u to
povjerova i sam
mada su u čorbama
od molitve
zamijećeni tragovi
erotike
no o ljudskim slabostima
i božijim zabludama
ne ovdje i ne sad
ne bar dok tijelo
niz očenaš
kaplje.

Godina peta križni put

On
zar on
sin i duh
uz to i
trojedini
on
pa shvatiti
tako bosonog
mogao nije
da je smrt
pa i ona na križu
bijedni pronalazak
nepismena puka
kao i mnogo kasnije
što je i četkica
za zube
higijena soli
ništa više
eventualno
nepromišljeni grč
neba
grč Marijinog
mlijeka.

Jedan zub
drugi zub
dozvoli
nećemo valjda
ponovo o zubima

riječi tijela
sinu bogu
bogu ocu

miru na slavu
pili na čast.

Ljubavi
kako da ti kažem ljubavi
a da te ne povrijedim
ljubavi

riječi riječi riječi
puste riječi
zajeca bolno
marija iz magdale

riječi
kako da ti kažem riječi
a da te ne dotaknem
a da te ne uprljam
riječi
kru ljubavi.

Postoji vrijeme
od prije
i vrijeme
od poslije
poljupca
ali ne postoji
vrijeme poljupca

postoji poljubac
oružnici
izdaja i izdajnici
ali ne i izdani

oganj i oltari
krevet i lanci
cjelov i poljupci.

Raskopčala je marija
bluzu
iz magdale
bluzu je raskopčala
kao molitvu i molila
dojke moje koje jeste
uvedite ga u napast tijela
izbavite od zla duha
oca radi neba radi
ali neka to ne bude volja moja
mene radi
raskopčala je bluzu
i onda ponizno klekla
i skrušeno u ritmu tijela
molila dalje
sada i u času poljupca
sada
i nikada
nikada više
ovdje i samo sada.

Treba se približiti
treba ljeti o ponoći
odreći se roda
oca majke žene djece
malenih
odreći se knjige
tijela riječi neba
odreći se svega
udobnosti vina kruha i ruha
pa onda kostrijet pripasati
i poći
pri tom biti odvratno pun sebe
približiti se izdaji
i povjerovati
povjerovati bez vjere
i grča na licu
iskreno povjerovati
u vječnu prolaznost trenutka
molitve i seksa
orgazma i smrti
trebalo bi se približiti
molitvom pjesmom
tijelom se testerom se
riječi približiti.

Izdajudaisuskrista
izda
poljupcem izda
teška riječ izda
valjalo bi reći
pozna juda cjelovom krista
o kako bi sve drugojačije
moglo biti
a danima je noćima je
naukovao o ljubavi
o vjernosti o vjeri
a eto izda juda poljupcem krista
ipak izda
i ispuni riječ pisma.

Ima ovdje
ovdje u ovim
nazovi pjesmama
malo ljubavi malo prezira
malo laži dosta ironije i
istine
da i istine
a ima i smušenosti i drskosti
i vjere u bolje juče
u njima malo ima
ali ne i mržnje
ništa mržnje
a poljubac
kao znak raspoznavanja
kao veliki simbol izdaje
ostaje do daljeg rezerviran
za vjerne izdajnike
prave sljedbenike
i izabrane učenike njegove
toliko o lovini
o ljubavi
o pjesmi
toliko o nama
a toliko i o kružnoj
pili neba u meni.

Vjeruj

vjeruj i dalje
bez obzira na
sve
vjeruj u poljubac
vjeruj u filozofe
pjesnike tesare izdajice
i pilare političare trgovce
i skitnice u ribare
vjeruj u književnike
u tvoje malene
vjeruj bez obzira
na
sve

p.s.

tvoj do novog poljupca
vjerni juda I.

(potpis nečitak
poruka nedatirana)

Godina posljednjih suza

Filozofi su
svijet samo
različito interpretirali
radi se o tome
da ga se izmjeni

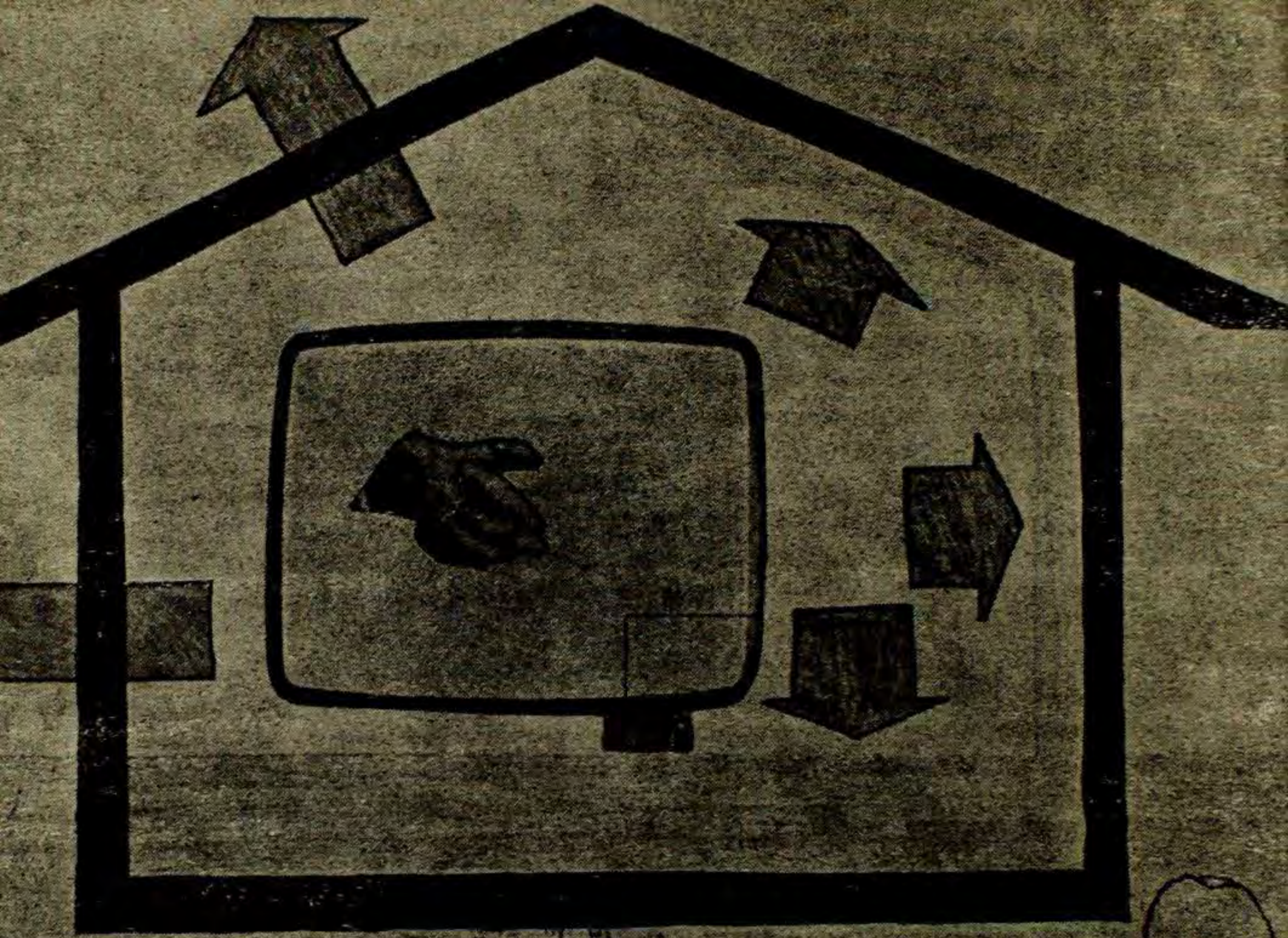
(novi zavjet suza iliti rani mrazevi
prvog poljupca)

ostajem ponovo bez teksta
molitve nade duha i razuma
ali glasan i više ne sam
jer doći će i bit će
vrijeme pričešćenih mašina
kada vremena izvan
poljupca ni biti neće
užas će neki ružičasti
iznad lobanja visiti
eto tako počinje i završava krug posljednji
krug devetog prijateljstva
krug beskvasne ljubavi
ca (h20)
a tu počinje i pravi ponor
riječi
ponor nade čovjeka koji jeste
tek ono što nije
suza groma
ili nova napuštena
dvorišta.

U toj tzv. pijanoj noći pospanih pijetlova
sva trojica u jednom bili smo još uvijek pristojno živi
i još uvijek za toplim stolom
i to dobrano živi i spasitelj i izdajnik i ja — iskušenik
hoću reći bože i te kako pristojno živi
a onda sam ja jedan od njegovih malenih
bez vidljivig razloga i pravog povoda
odlučio se za put
za nov put izdaje
da u ime ove pomalo umorne i takozvane civilizacije
izdam
trideset i tri pjesme
a sve u ime neke nadnaravne moći
jedne jedine riječi
kojoj nitko drugi sem mrtvih
dokučiti smisao neće
mislim smisao nikad neizgovorene riječi
koja trajno grebe pila para
grlo gužva i srce goni
da povjeruje u izdaju u spas putem izdaje
ta svi smo mi nepopravljivi i neponovljivi pomisli
izdajnici
jer ovaj svijet lažnih iluzija
i vlažno bolesnih nada
ne treba promijeniti — ne
njega treba radi novog mogućeg grijeha međunožnog
ponovo i to ponovo revolucionarno izdati
ali ne riječi radi djela radi
već radi života u ljubavi
ljubavi u smrti radi
ponovo ponovo i ponovo ponovo
izdati
i to nije skrivena nedokučiva poruka
niti moguće mistično tumačenje ove zbirke — ne
ovo je nakon skoro dva milenija
tek jedan malo drugačiji
poljubac izdaje!
u početku u temelju ne bijaše riječ
ipak i uprkos svemu u početku bijaše
poljubac izdaje.

The first part of the report is devoted to a general
 description of the country and its resources. It
 is followed by a detailed account of the
 various industries and occupations of the
 people. The third part of the report
 contains a list of the principal towns and
 villages, with a description of their
 situation and extent. The fourth part
 contains a list of the principal rivers and
 streams, with a description of their
 course and extent. The fifth part
 contains a list of the principal mountains
 and hills, with a description of their
 height and extent. The sixth part
 contains a list of the principal lakes and
 ponds, with a description of their
 size and extent. The seventh part
 contains a list of the principal forests
 and woods, with a description of their
 extent and quality. The eighth part
 contains a list of the principal minerals
 and metals, with a description of their
 extent and quality. The ninth part
 contains a list of the principal animals
 and plants, with a description of their
 extent and quality. The tenth part
 contains a list of the principal diseases
 and disorders, with a description of their
 extent and quality. The eleventh part
 contains a list of the principal customs
 and manners, with a description of their
 extent and quality. The twelfth part
 contains a list of the principal laws
 and regulations, with a description of their
 extent and quality. The thirteenth part
 contains a list of the principal officers
 and dignitaries, with a description of their
 extent and quality. The fourteenth part
 contains a list of the principal churches
 and synagogues, with a description of their
 extent and quality. The fifteenth part
 contains a list of the principal schools
 and academies, with a description of their
 extent and quality. The sixteenth part
 contains a list of the principal hospitals
 and dispensaries, with a description of their
 extent and quality. The seventeenth part
 contains a list of the principal prisons
 and gaols, with a description of their
 extent and quality. The eighteenth part
 contains a list of the principal public
 buildings and structures, with a description
 of their extent and quality. The nineteenth
 part contains a list of the principal
 public works and improvements, with a
 description of their extent and quality.

Sadržaj

Uvodno pjevanje godina nulta	7
Anno Christi	8
Godina treća	9
Godina četvrta	10
Godina peta	11
Godina šesta	12
Godina sedma	13
Godina osma	14
Godina deveta	15
Godina prva ponovljeni put	16
Godina druga ini put	17
Godina treća drugi put	18
Godina četvrta ponovljeni put	19
Godina peta drugi put	20
Godina šesta ponovljeni put	21
Godina sedma izazovni put	22
Godina osma nevin put	23
Godina deveta zaobilazni put	24
Godina prva deseti put	25
Godina druga drugi put	26
Godina treća neponovljeni put	27
Godina četvrta kvadratni put	28
Godina peta križni put	29
Godina šesta novi put	30
Godina sedma oproštajni put	31
Godina osma veliki put	32
Godina deveta put metafora	33
Godina prva izgubljeni put	34
Godina druga zaljubljeni put	35
Godina treća izdajnički put	36
Godina četvrta put obnove	37
Godina posljednjih suza	38
Put poljupca izdaje	39

Izdavač:
NIO „SUBOTIČKE NOVINE”

Za izdavača:
BOŠKO KRSTIĆ

Urednik:
MILOVAN MIKOVIĆ

Lektor:
Mr JOSIP BULJOVIĆ

Naslovna strana i ilustracije:
ANA BUKVIĆ

Dizajn:
Mr IVAN HEGEDIŠ

Fotografija:
ZLATKO JOVANOVIĆ

Korektor:
STIPAN STIPANČEVIĆ

Štampa:
„MINERVA” SUBOTICA

Tiraž: 500

NA TRAGU FENOMENA IZDAJE

Ove pjesme su prije svega rezultanta namjere da se kroz fenomen izdaje pristupi tajni postojanja čovjeka, na fonu izdaje ljubavi. Isus i Juda, ljudi od krvi i mesa, jedan na putu iskušanja, drugi na putu izdaje, simboli su raspolućenosti razuma i savjesti modernog čovjeka. Isus je izdao Judu, baš kao što je i Juda izdao Isusa. Posljedica: civilizacija građena na obostranoj izdaji. Spasitelj, točnije mogući spasitelj, umro je na križu, izdajnik se objesio. I dok je prvi napustio život s gorkim osjećanjem da odlazi Ocu, drugi je bježao od Oca zbog srebrnjaka, a u smrt ga ne tjeraju razum nego savjest. Na čijoj su strani moje simpatije? Na strani obojice — moguć je odgovor iz doživljene i napisane poezije — a zapravo su protiv Boga, jer ih je on izdao obojicu. Dok je Isus tražio čovjeka u čovjeku, Juda je u čovjeku tražio Boga, prinuđen na izdaju kako bi bar u naznakama, kroz nevinost žrtve, obilježio put kojim se do čovjeka može ići, ali ne i stići. Proteklo je skoro dvije hiljade godina od tog poljupca izdaje, a čovjek nema ni danas pouzdani „nukleus“ koji okuplja, drži i veže ljubav, a mržnje, zavisti, taštine i zla u svijetu je sve više. Krug ljubavi kao mogući pravi put, bar što se Isusa tiče, počinje bezgrešnim začecem, a završava se poljupcem izdaje; priroda te ljubavi je teološka, a ne tjelesna i sva je u naponu i grču da čovjeku otkrije ljubav kao njegovo suštinsko postojanje, ali od tada ljubav gubi teološku moć vezivanja i svodi se na tjelesno, na posesivno. Materija svojim golim, grubim odnosom i prevagom nad duhovnim u tolikoj mjeri deziluzionira čovjeka da se sve svodi na snalaženje, dosjetku i vic. I tako je čovjek po ko zna koji put u povijesti izdao sebe, izdao u mjeri i stepenu da su razum i svijest postali dva pola, dva suprotstavljena entiteta moderne civilizacije i to ne u ravni postojanja nego važenja duhovnih vrijednosti. Moja, kao i knjiga M. Mikovića **Ispitivanje izdaje**, nastale gotovo istovremeno — što obojica saznajemo naknadno — u izvjesnoj su mjeri komplementarne, ali one ne pokrivaju niti objašnjavaju pojam izdaje, pogotovo ne u funkciji grijeha, nego tek naznačuju dio fenomena izdaje koji prati čovjeka od zmije, preko križa do kompjutora i dalje u neki drugi, mogući svijet bez pravih izdajnika.

V. Sekelj

